

پتانسیل های اقتصادی استان کردستان

۱- بخش کشاورزی

استان کردستان با مساحتی بیش از ۱۷/۷ درصد از کل کشور دارای ۳۴ درصد جمعیت ساکن روستا بوده و اقتصاد کشاورزی شاهرگ حیاتی این استان است. بر اساس حسابهای منطقه ای سهم ارزش افزوده بخش کشاورزی از تولید ناخالص داخلی کشور ۹/۸ درصد میباشد که این رقم برای استان کردستان ۱۷/۹ درصد است.

شرایط اقلیمی و آب و هوایی و اراضی حاصلخیز، شرایط ویژه ای را جهت رشد کشاورزی استان مهیا نموده است، از ۲/۸ میلیون هکتار مساحت استان، ۴۹/۶ درصد آن را مراتع، ۲۹ درصد اراضی کشاورزی و ۱۱/۴ درصد آن را جنگلهای حفاظتی زاگرس تشکیل میدهد و با داشتن منابع پایه ای فنی آب و خاک یکی از استان ها حاصلخیز کشور است.

استان کردستان از نظر سطح زیر کشت در کشور رتبه هفتم و سطح زیر کشت دیم رتبه اول را داراست. این استان از لحاظ گونه های گیاهی از غنی ترین استانهای ایران محسوب میشود. ۳۴۰ گونه جنگلی و ۱۰۹۴ گونه گیاهی در استان میرویند. از گونه های گیاهی ۱۶۹ گونه از ۵۴ تیره مصرف دارویی دارند که میتوان به کتیرا (۲۵-۳۰ تن در سال)، بنه (۷۰-۵۰ تن در سال)، گال (۱۰۰ تن در سال)، ثعلب، شیرین بیان و موسیر اشاره کرد.

از میان محصولات کشاورزی استان، ۱۰ محصول به ترتیب اولویت در میزان تولید، زمینه های

سرمایه گذاری و صادرات از سایر محصولات برجسته تر میباشند که عبارتند از:

توت فرنگی، سیب زمینی، گردو، انگور، زردآلو، هلو، شلیل، به، سیب و بادام.

گذر از کشاورزی سنتی به اقتصادی پویا و مدرن، ارتباط متقابل بین کشاورزی و صنعت را طلب میکند که این وظیفه مهم را بخش صنایع تبدیلی و تکمیلی ایفا مینماید. سالیانه بیش از ۲۶۰ هزار تن تولیدات باغی با بیش از ۱۷۸۰ تن تولیدات زراعی و همچنین بیش از ۳۱۷ هزار تن تولیدات دامی و شیلاتی این امکان را فراهم آورده است که صنایع تبدیلی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار باشد.

در حال حاضر ۵۲ واحد گلخانه با مساحت ۱۰ هکتار و تولید ۲۳ هزار تن سبزی و صیفی و ۱/۸۵۰ میلیون شاخه گل و گیاه وجود دارد. همچنین ۷ واحد پرورش قارچ خوراکی و صدفی با مساحت ۱۱۵۴۹ مترمربع و تولید ۱۲۶۰ تن در استان مشغول فعالیت است.

ظرفیت استان در زیر بخش توسعه باغات در اراضی مستعد و شیب دار حداقل تا سطح ۴۰ هزار هکتار و افزایش تولید تا مرز یک میلیون تن پیش بینی گردیده است که این مهم با تامین آب و ایجاد زیرساختهای لازم قابل تحقق است.

استان دارای بیش از ۳/۱ میلیون واحد دامی است که از این تعداد ۱/۸۱ میلیون واحد دامی سبک و ۱/۳۵ میلیون واحد دامی سنگین است. ۸۱۹۵ راس در ۲۵۶ واحد صنعتی، ۶۳۳۵ راس در ۷۷۰ واحد نیمه صنعتی و تعداد ۱۸۱۰۰ راس در واحدهای سنتی و روستایی سالیانه به همراه ۱/۸ میلیون راس دام سبک، ۲۲۳ هزار تن شیر و ۲۵ هزار تن گوشت قرمز تولید می نماید.

سیاست استان در افزایش تعداد دام سنگین و واحدهای صنعتی و جایگزینی آن با دام سبک می باشد که می تواند تولید گوشت را ۵ هزار تن (۲۰ درصد) و تولید شیر را تا ۲۰۰ هزار تن (۹۰ درصد) افزایش دهد. همه حلقه های زنجیره صنعت دام مشتمل بر تامین علوفه، واحدهای دامداری صنعتی و سنتی، مراکز جمع آوری شیر، واحدهای فرآوری لبنی و ... در استان ایجاد شده است.

در حال حاضر ، تعداد ۵۸۳ واحد مرغداری گوشتی با ظرفیت بیش از ۱۱ میلیون قطعه در دوره و تولید ۶۲ هزار تن گوشت سفید وجود دارد. که این میزان علاوه بر تامین نیاز استان تامین کننده گوشت سفید بیش از ۱۰ استان کشور می باشد. توجه به صنعت طیور با لحاظ تنوع و کیفیت و همچنین ایجاد خوشه ها و زنجیره های تولید در استان ضروری است و می توان ظرفیت تولید مرغ گوشتی و سایر ماکیان را تا ۳۰ میلیون قطعه در دوره افزایش داد.

همه حلقه های زنجیره صنعت طیور مشتمل بر مراکز مرغ مادر، کارخانجات جوجه کشی، مراکز پرورش، کشتار گاههای صنعتی و ... در استان ایجاد شده است.

وامد های مرتبط با صنعت طیور استان

ردیف	عنوان طرح	تعداد(واحد)	ظرفیت
۱	مرغداری گوشتی	۵۸۳	۱۱ میلیون قطعه در دوره
۲	مرغداری تخمگذار	۱۰	۳۸۵ هزار قطعه و ۵ هزار تن تخم مرغ
۳	مرغ مادر گوشتی	۱۰	۲۴۰ هزار قطعه در دوره
۴	کارخانه جوجه کشی	۱	۲ میلیون قطعه
۵	بو قلمون گوشتی	۱	۲۵۰۰ قطعه
۶	پرورش شتر مرغ	۳	۱۱۶ قطعه
۷	کشتار گاه دام و طیور	۳	۲۱۴۰۰ تن
۸	بسته بندی تخم مرغ	۲	۱۷۰۰ تن
۹	بسته بندی گوشت و مرغ	۲	۳۹۰۰ تن
۱۰	خوراک آماده دام، طیور و آبزیان	۱	۱۸۵۰۰۰ تن
۱۱	سردخانه	۳	۳۵۰۰ تن

جایگاه تولیدات بخش کشاورزی استان در کشور

ردیف	عنوان تولیدات	تولید استان (هزار تن)	رتبه در کشور
۱	کل تولیدات بخش کشاورزی	۲۳۵۷	-
۲	تولیدات زراعی	۱۷۸۰	-
۳	تولیدات باغی	۲۶۰	-
۴	تولیدات دامی	۳۱۷	-
۵	گندم	۷۵۰	سوم
۶	توت فرنگی	۳۰	اول
۷	سیبزمینی	۴۶۶	سوم
۸	نخود	۲۹	چهارم
۹	گردو	۲۵	نهم
۱۰	انگور	۱۰۵	سیزدهم
۱۱	علوفه	۳۳۲	هفدهم
۱۲	گوشت قرمز	۲۵	هفدهم
۱۳	گوشت مرغ	۶۲	بیستم
۱۴	شیر	۲۲۳	نوزدهم
۱۵	ماهی	۶	-
۱۶	عسل	۱	-

پند نمونه از طرحهای موفق سرمایه گذاری شده در بخش کشاورزی

ردیف	عنوان طرح	ظرفیت
۱	شرکت مرغ مادر واروک	تولید مرغ مادر ۱۲۰ هزار و جوجه یک روزه ۱۰ میلیون قطعه در سال
۲	مجتمع پرورش ماهی پلنگان	۴۸ واحد ۱۰ تنی و یک واحد پرورش بچه ماهی ۵ میلیون قطعه‌های
۳	۷ سیلوی ذخیره سازی گندم	ذخیره سازی ۲۹۰ هزار تن
۴	مجتمع پرورش ماهی دیوزناو	پرورش ماهی قزل آلا، ۳۸ تن در هر دوره

۲- وضعیت منابع آب

استان با دارا بودن متوسط بارندگی حدود ۵۰۰ میلی متر در سال (بیش از دو برابر بارندگی متوسط کشور) یکی از پر آبرترین استان های ایران است. حجم نزولات جوی سالانه استان حدود ۱۴/۲ میلیارد مترمکعب معادل ۳/۵ درصد بارندگی کشور را در بر می گیرد. در حالی که استان کردستان ۱/۷ درصد مساحت کشور را به خود اختصاص داده است. لذا با وجود منابع آبی فراوان از قبیل ۵۰ رودخانه دائمی بزرگ و کوچک، ۲۱۵۰ حلقه چاه عمیق، ۱۰۲۷۰ حلقه چاه نیمه عمیق، ۱۹۵۷ چشمه دائمی و ۴۳۲ قنات، توانایی بالقوه تولید انواع ماهیان گرمابی و سردآبی و سایر آبزیان را دارا می باشد. در حال حاضر ۱۷۸ واحد پرورشی ماهی در قالب واحدهای منفرد و سه مجتمع بزرگ پلنگان، سیروان و قم چقای دارای تولید بیش از ۶۸۲۰ تن ماهی در سال می باشد.

۱-۲- وضعیت منابع آب استان بر حسب حوضه های آبریز :

مساحت و آورد سالیانه حوضه های آبریز استان

حوضه آبریز	سفید رود	سیروان	زرینه رود	سیمینه رود	چومان	قزلچه	کرخه	جمع
مساحت (کیلومتر مربع)	۱۳۱۳۰	۷۶۸۷	۵۲۴۱	۳۶۵	۹۴۰	۳۹۰	۴۵۰	۲۸۲۰۳
آورد سالیانه (میلیون مترمکعب)	۱۰۲۴	۲۸۴۰	۱۴۶۰	۸۰	۴۵۹	۱۵۳	۱۰۰	۶۱۱۶

۲-۲- جایگاه بخش آب استان در مقایسه با کشور

ردیف	عنوان	استان	کشور	نسبت استان به کشور (درصد)
۱	متوسط بارندگی سالانه (میلی متر)	۵۰۰	۲۵۰	۲۰۰
۲	حجم بارندگی سالانه (میلیارد مترمکعب)	۱۴/۶	۴۰۹	۳/۵
۳	حجم جریانات سطحی (میلیارد مترمکعب)	۷/۳	۹۲	۷/۹
۴	حجم تبخیر و تعرق (میلیارد مترمکعب)	۶/۶	۲۹۲	۲/۳
۵	حجم آب تجدید شونده (میلیارد مترمکعب)	۸/۵	۱۳۰	۶/۵
۶	سرانه آب تجدید شونده (مترمکعب در سال برای هر نفر)	۵۶۵۶	۱۹۰۰	۲۹۳
۷	خروج آب از کشور (میلیارد مترمکعب)	۳/۴	۱۳	۲۶

۲-۳- سدها :

وضعیت	تعداد	حجم مخزن (میلیون مترمکعب)	حجم بهره برداری در استان (میلیون مترمکعب)
سدهای در حال بهره‌برداری	۷	۱۸۳۰	۲۹۹
سدهای در حال اجراء	۱۱	۱۵۰۰	۱۱۱۶
سدهای در دست مطالعه	۲۲	۱۷۶۰	۱۵۶۶

۲-۴- میزان مصرف آب استان در بخش‌های مختلف

نوع مصرف	واحد	مقدار	درصد
کشاورزی	میلیون متر مکعب	۱۵۲۵	۹۰
شرب	میلیون متر مکعب	۱۵۷	۹/۲
صنعت	میلیون متر مکعب	۱۴	۰/۸
جمع	میلیون متر مکعب	۱۶۹۶	۱۰۰

طرزهای پیشنهادی بخش کشاورزی برای سرمایه گذاری :

ردیف	عنوان طرح
۱	اجرای طرح پرورش مرغ اجداد گوشتی
۲	احداث گاوداری شیری
۳	ایجاد واحدهای تولید کودهای مرگی و حیوانی، کمپوست و ورمی کمپوست
۴	ایجاد واحد تولید سیب زمینی منجمد آماده طبخ
۵	سورت، درجه بندی و بسته بندی محصولات کشاورزی
۶	تولید شوریجات و ترشیجات
۷	واحد فراوری میوهجات با اولویت توت فرنگی
۸	ایجاد واحد سورت و درجه بندی و بسته بندی میوه
۹	ایجاد سردخانه دو مداره
۱۰	بسته بندی عسل، گوشت قرمز و سفید
۱۱	بسته بندی حبوبات و غلات
۱۲	پنیر ليقوان و پروسس
۱۳	خشک کردن میوه جات
۱۴	احداث انبارهای فنی ذخیره سازی چند منظوره
۱۵	عمل آوری میوه و سبزیجات به روش انجماد سریع
۱۶	تولید شکر از چغندر قند در قالب مجتمع کشت و صنعت
۱۷	پرورش و فرآوری آبزیان و صنایع و خدمات وابسته
۱۸	پرورش و فرآوری دام صنعتی و صنایع و خدمات وابسته
۱۹	پرورش و فرآوری زنبور عسل و صنایع و خدمات وابسته
۲۰	کشت و فرآوری و بسته بندی گیاهان دارویی